

Θέμα Α

A1) Σύμφωνα με τον συντάκτη του κειμένου οι γυναίκες έχουν δεχτεί τη διαρκέστερη καταπίεση από τους άντρες ανά τους αιώνες. Από την αρχαιότητα έως τον 20^ο αιώνα ήταν αυτονόητο ότι οι γυναίκες ήταν κατώτερες από τους άντρες και προορισμένες κυρίως για τεκνοποίηση, με αποτέλεσμα την κακοποίησή τους σε όλα τα επίπεδα. Στις σύγχρονες κοινωνίες, τα φαινόμενα κακοποίησης είναι παράνομα αλλά η ενδοοικογενειακή βία και η σεξουαλική παρενόχληση – βιασμός εξακολουθούν να υφίστανται. Με αφορμή την ημέρα κατά της βίας των γυναικών, είναι ανάγκη με υπευθυνότητα, ευσπλαχνία και δικαιοσύνη να αναστοχαστούμε τη θέση των γυναικών μέσα στην κοινωνία.

Θέμα Β

B1) 1- γ

2 - γ

3 - β

4 - β

5 – α

B2)

«Προφανώς»: δηλώνει βεβαιότητα, η συντάκτρια του κειμένου επιβεβαιώνει την αντίληψη του νέου φεμινισμού ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών.

«όμως»: δηλώνει αντίθεση ανάμεσα στην αντίληψη περί διαφορών γυναικών – ανδρών και στην πεποίθηση ότι στις περισσότερες πτυχές της ζωής μας είμαστε άνθρωποι πάνω απ' όλα.

«δηλαδή»: δηλώνει επεξήγηση – διευκρίνιση της ιδέας ότι είναι κυρίως τα άτομα, οι άνθρωποι που δρουν και όχι ειδικά οι γυναίκες.

«επειδή»: δηλώνει αιτιολόγηση, δεν είναι ο λόγος για τον οποίο οι γυναίκες κινδυνεύουν καθημερινά να υποστούν βία: μόνο και μόνο επειδή είναι γυναίκες.

«ώστε»: δηλώνει συμπέρασμα-αποτέλεσμα, είναι τόσο έντονη η προβολή της γυναίκας ως «θύματος» με αποτέλεσμα η «θυματοποίηση» να θεωρείται τιμητική διάκριση, «εύσημο» για αυτήν.

B3α)

Ο συγγραφέας έχει ως στόχο να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες για τη βία κατά των γυναικών. Για να το πετύχει κάνει επίκληση στο συναίσθημα χρησιμοποιώντας ορισμένα εκφραστικά μέσα – γλωσσικές επιλογές. Κατά πρώτον, χρησιμοποιεί α' πληθυντικό πρόσωπο («...να αναλογιζόμαστε..., να συμπονούμε, να προσπαθούμε, να οραματιζόμαστε δικαιοσύνη»). Με τη χρήση της συγκεκριμένης γλωσσικής επιλογής δημιουργεί συναισθηματική προσέγγιση προς τον δέκτη, διαμορφώνει κλίμα άμεσο, οικείο και φιλικό, ταυτίζεται με τον αναγνώστη και προσδίδει καθολικότητα στο θέμα, τονίζοντας την ανάγκη συμμετοχής όλων για την αποκατάσταση του προβλήματος. Τέλος, το α' πληθυντικό πρόσωπο προσδίδει ζωντάνια και παραστατικότητα στο ύφος του κειμένου.

Ένα δεύτερο εκφραστικό μέσο που χρησιμοποιεί για την ευαισθητοποίηση του αναγνώστη είναι η χρήση της Υποτακτικής έγκλισης («...δεν μπορεί παρά να αναλογιζόμαστε..., να συμπονούμε και να προσπαθούμε να οραματιζόμαστε δικαιοσύνη»). Με αυτόν τον τρόπο προτρέπει, παροτρύνει, συμβουλεύει, ωθεί και συγκινεί τον δέκτη ώστε να προβληματιστεί, να αφυπνιστεί και να κινητοποιηθεί πάνω στο θέμα.

B3β)

Η δεύτερη παράγραφος του κειμένου 2 αναπτύσσεται με αντίθεση. Το πρώτο μέρος αυτής είναι τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του φεμινισμού κατά την Κανόν: πρόκειται για ένα κίνημα «χαρούμενο» που ωθεί τις γυναίκες να αγωνίζονται για την ισότητά τους με τους άντρες. Οι φεμινίστριες επιμένουν στα στοιχεία που μπορούμε να αλλάξουμε, όπως την ελευθερία, κι όχι εκείνα που είναι αναλλοίωτα, όπως το φύλο ή το χρώμα του δέρματος. Το δεύτερο μέρος της αντίθεσης (εισάγεται με τη λέξη-κλειδί «αντιθέτως») είναι ο νεοφεμινισμός και οι θεωρίες ταυτότητας φύλου που επιμένουν στην απόλυτη αντίληψη ότι το φύλο προκαθορίζει τον κοινωνικό ρόλο του ατόμου (ντετερμινισμός): άρα τονίζεται ότι δεν μπορούν να γίνουν ουσιαστικές αλλαγές.

Αυτός ο τρόπος οργάνωσης της παραγράφου εξυπηρετεί τον σκοπό της Μπελίντα Κανόν να τονίσει ότι δεν πρέπει να επικεντρωνόμαστε στα στοιχεία εκείνα που διαχωρίζουν τους ανθρώπους και δεν μπορούν να αλλάξουν, όπως είναι το φύλο, αλλά να εστιάσουμε στα στοιχεία εκείνα που τους ενώνουν, όπως είναι η ελευθερία και πρωτίστως το γεγονός ότι είμαστε όλοι άνθρωποι, ισότιμες οντότητες, ανεξάρτητα με την ιδιαιτερότητα του καθενός. Επομένως, η συγγραφέας αποσκοπεί στο να προβληματίσει και να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη πάνω στην αναγκαιότητα για ισότητα -όχι απλώς των φύλων- αλλά όλων των ανθρώπων μεταξύ τους.

Θέμα Γ

Γ1)

Ο αφηγητής πρωταγωνιστής (ομοδιηγητικός- αυτοδιηγητικός) βιώνει μία επώδυνη συναισθηματική κατάσταση, καθώς έχει απολυθεί από τη δουλειά του («Πριν από τρεις εβδομάδες με σούταραν από τη δουλειά...») και δεν έχει βρει ακόμη το κουράγιο να το ανακοινώσει στη γυναίκα του (να φανώ άντρας, να πάψω να κρύβομαι, να τη βάλω να καθίσει απέναντί μου, να την κοιτάξω στα μάτια και να της πω το και το). Αισθάνεται ντροπή και αμηχανία για την απόλυσή του αλλά και για τα ψέματα που λέει στη γυναίκα του. Νιώθει εγκλωβισμένος στην «αντρική» του ταυτότητα, καταπιέζει τα συναισθήματά του, την ανάγκη του να εκδηλώσει τον πόνο και τη θλίψη του, αλλά τα κοινωνικά στερεότυπα δεν του το επιτρέπουν, καθώς τα έχει εσωτερικεύσει πλήρως («Οι αληθινοί άντρες, οι άντρες οι σωστοί...δεν κολλάνε στο παρελθόν. Οι αληθινοί άντρες έχουν κοντή μνήμη...προχωράνε μπροστά...είναι πρακτικοί, σκέφτονται πρακτικά,...πονάνε πρακτικά,...πράττουν πρακτικά»)

Ένας πρώτος κειμενικός δείκτης που επιβεβαιώνει αυτή τη συναισθηματική κατάσταση του ήρωα είναι η επανάληψη της φράσης «Οι αληθινοί άντρες», με την οποία δίνει έμφαση ο ίδιος ο πρωταγωνιστής στον εγκλωβισμό του στην ταυτότητα του φύλου του. Ένας δεύτερος κειμενικός δείκτης είναι η παρατακτική σύνταξη – ο μικροπερίοδος λόγος, σε συνδυασμό με το ασύνδετο σχήμα («Οι αληθινοί άντρες, οι άντρες οι σωστοί, ...πράττουν πρακτικά.») Κατ' αυτόν τον τρόπο μεταδίδεται με τρόπο απλό, άμεσο, εύληπτο και ζωντανό ο κοινωνικός ρόλος του άντρα που οφείλει να είναι ο στιβαρός επαγγελματίας που θα στηρίζει την οικογένειά του και δε θα δείχνει κανένα σημάδι αδυναμίας. Επίσης, ειδικά το ασύνδετο σχήμα καθιστά τον λόγο πυκνό, έντονο, δραματικό και παραστατικό αναδεικνύοντας έτσι τη συναισθηματική ένταση του ήρωα. Τέλος, ένας τρίτος κειμενικός δείκτης είναι ο εσωτερικός μονόλογος του αφηγητή – πρωταγωνιστή (2^η παρ. «...κι αναρωτιόμουν πώς πέρασε κιόλας η εβδομάδα...το και το», «...τρεις βδομάδες τώρα φεύγω κάθε πρωί κανονικά...για πολύ ακόμα αυτό», 3^η παρ.: «Οι αληθινοί άντρες...πράττουν πρακτικά.») Στα πλαίσια του μονολόγου του χρησιμοποιεί το α' ενικό ρηματικό πρόσωπο το οποίο προσδίδει προσωπικό, βιωματικό και εξομολογητικό χαρακτήρα - ύφος στο κείμενο. Με αυτό τον τρόπο μεταδίδονται ζωντανά, άμεσα και αξιόπιστα οι σκέψεις και τα συναισθήματά του, διεγείροντας περαιτέρω το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

Θεωρώ πως η αντίδραση του ήρωα είναι φυσιολογική αν αναλογιστούμε τα κοινωνικά στερεότυπα που τον πιέζουν. Εξάλλου, μέσα στην κοινωνία, όχι μόνο οι γυναίκες, αλλά και οι άντρες καταπιέζονται να εκπληρώνουν με τον «ενδεδειγμένο» τρόπο τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται ο ρόλος τους. Οι άντρες «οφείλουν» να είναι σοβαροί, δυνατοί, ψύχραιμοι, όχι και πολύ εκδηλωτικοί, πρακτικοί και ορθολογιστές, να στηρίζουν σθεναρά το σπίτι τους και να δίνουν λύσεις σε όλα τα προβλήματα. Στην ουσία δεν τους επιτρέπεται να εκδηλώνουν τις ανάγκες τους, τη θλίψη και τον πόνο

τους διότι κάτι τέτοιο εκλαμβάνεται ως αδυναμία από τον κοινωνικό περίγυρο. Ωστόσο, πιστεύω πως αν επιθυμούμε να μιλάμε για ισοτιμία και ελευθερία των ανθρώπων ήρθε ο καιρός για να απαλλαγούμε οριστικά από παρωχημένα στερεότυπα που μας εμποδίζουν να είμαστε ο εαυτός μας και να αναπτυχθούμε πραγματώνοντας το δυναμικό μας, κατάσταση που θα ωφελούσε ολόκληρη την κοινωνία.

Θέμα Δ

Δ1

Είδος κειμένου: επιχειρηματολογικό κείμενο – ομιλία

Θέμα: Η παραβίαση των δικαιωμάτων της γυναίκας.

Πομπός: Μαθητής – μαθήτρια

Δέκτης: Ακροατήριο στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου της περιοχής σας.

Ρηματικά πρόσωπα: α' ενικό + πληθυντικό, β' πληθυντικό, γ' ενικό + πληθυντικό.

Πρόλογος

Αγαπητοί συνδημότες,

Βρίσκομαι εδώ σήμερα, ενώπιόν σας, στα πλαίσια της Παγκόσμιας Ημέρας Προστασίας των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, ως εκπρόσωπος της μαθητικής μου κοινότητας, με σκοπό να σας εκφράσω τον προβληματισμό και την ανησυχία μου σχετικά με την απαράδεκτη κακοποίηση των γυναικών σε όλα τα επίπεδα. Δεδομένου του πολιτισμού των σύγχρονων κοινωνιών δε θα έπρεπε να υφίσταται ακόμη αυτή η κατάσταση -τουλάχιστον όχι σε τόσο μεγάλο βαθμό. Για αυτό θα ήταν σκόπιμο να σας αναφέρω και τρόπους με τους οποίους εμείς οι νέοι μπορούμε να την περιορίσουμε.

Κύριο Μέρος

Ζητούμενο α: Φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων της γυναίκας στη σύγχρονη εποχή στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο.

Ιδιωτικός βίος

- Η κακοποίηση, η άσκηση σωματικής βίας, η βιαιοπραγία – η οποία συνήθως αποσιωπάται ή συγκαλύπτεται με ευθύνη του περίγυρου αλλά και των ίδιων των γυναικών- στο πλαίσιο της οικογένειας (ενδοοικογενειακή βία).
- Η έλλειψη αναγνώρισης και εκτίμησης της πολλαπλής προσφοράς της μέσα στην οικογένεια (μητέρα, νοικοκυρά, σύζυγος) – ούσα και εργαζόμενη τις περισσότερες φορές.
- Ειρωνικός σχολιασμός, λεκτική κακοποίηση – βία, υποτίμηση των ικανοτήτων και της αξιοπρέπειάς της στην οικογένεια, το σχολείο, την εργασία και στην κοινωνική ζωή γενικότερα (=οι τρεις τελευταίοι τομείς αφορούν κυρίως στον δημόσιο βίο).

Δημόσιος βίος

- Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελούν οι επιθέσεις που συνδέονται με τη σεξουαλικότητα, οι οποίες μπορεί να ξεκινούν από σεξουαλικούς υπαινιγμούς, σχόλια ή και πιέσεις που κάποτε καταλήγουν σε σεξουαλική κακοποίηση και βιασμούς.
- Μειοψηφία οι γυναίκες που βρίσκονται σε διευθυντικές θέσεις στον εργασιακό χώρο. Επιπρόσθετα, οι αμοιβές τους είναι χαμηλότερες από αυτές για τις αντίστοιχες θέσεις των ανδρών.
- Μειοψηφία οι γυναίκες στον πολιτικό χώρο και κυρίως στο Κοινοβούλιο.

Ζητούμενο β: Η έμπρακτη συμβολή των νέων στην επίτευξη της ισότητας.

- Οικογενειακή και σχολική αγωγή και παιδεία τέτοια ώστε οι νέοι έχοντας εμπεδώσει την αξία της ισότητας και της ελευθερίας των φύλων, να οδηγούνται σε έμπρακτες εκδηλώσεις των αρχών τους και με τη στάση τους να «διδάσκουν» τους συνανθρώπους τους.

Πιο συγκεκριμένα:

- Ο καθένας μας οφείλει να σέβεται τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των ατόμων του άλλου φύλου με την καθημερινή στάση ζωής, να ελέγχει τις απόψεις που εκφράζει και τη συμπεριφορά του και να αποδεσμεύεται από προκαταλήψεις.
- Να μη σιωπά όταν υφίσταται τις συνέπειες τέτοιων διακρίσεων ή όταν παρίσταται ως θεατής σε τέτοια περιστατικά. Να αντιδρά, να καταδικάζει, να αποκαλύπτει τις προσβολές, να υποδεικνύει τον θύτη.

- Να επιδεικνύει αλληλεγγύη στα θύματα έμφυλης βίας, να συμμετέχει σε δράσεις ή ομάδες παρέμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων.
- Να ασκείται συστηματικά πίεση στην πολιτεία για θεσμικές και νομικές παρεμβάσεις ώστε να προστατεύονται οι πολίτες από κάθε μορφή διάκρισης και βίας.

Επίλογος

Η προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων πηγάζει από την ατομική μας στάση απέναντι στον συνάνθρωπο. Είναι ζήτημα προσωπικής βούλησης, συνείδησης και ευθύνης να μετουσιώσουμε τη Διακήρυξη περί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε καθημερινή πρακτική.

Σας ευχαριστώ θερμά για τον χρόνο και το ενδιαφέρον σας.